

PŘEKLADOVÝ SLOVNÍČEK

**základních
pojmů učiva ZŠ**

Přírodověda a přírodopis

*čeština
ukrajinština
ruština
vietnamština
angličtina*

Odborný překlad:
angličtina: PhDr. Barbora Hrobařová
ruština: PhDr. Věra Lendělová, CSc.
ukrajinština: PhDr. Věra Lendělová, CSc.
vietnamština: PhDr. Petra Müllerová, Ph.D.
TRUONG THI PHUONG MAI

© SPN – pedagogické nakladatelství, a. s., 2002

Neprošlo jazykovou redakční úpravou v nakladatelství.

Ukrajínština

A **Afrika** Африка
akvarijní rybky акваріумні риби (рибки)
alergie алергія
Amerika Америка
anorganické látky неорганічні речовини
Asie Азія
atlas атласи
atmosféra атмосфера
atmosférické srážky атмосферні опади
Austrálie Австралія
Australopithecus австралопітек

B **bacilonosič** бацилоносі́й
bachor кендюх, рубець
bakterie бактері́ї
hnilobné bakterie бактері́ї гниття
choroboplodné bakterie хвороботворні бактері́ї
půdní bakterie ґрунтові бактері́ї
bažiny болота, трясовини
bezlebeční безчерепні
bezobratlí безхребетні
bezodtoké oblasti безстічні області
bylina трава
bílkoviny білки
biologická rovnováha біологічна рівновага
biologie біологія
biomasa біомаса
biosféra біосфера
blizna приймочка
bobule ягода
botanická zahrada ботанічний сад
botanika ботаніка
brzlík зобна або вилочна залоза
buchanky раки (*Coepoda*)
buněčná říť клітинне виділення, клітинний задній прохід

buněčná stěna стінка клітини
buněčné jádro ядро клітини
buňka клітина
rostlinná buňka рослинна клітина
pohlavní buňka статеві клітини
pohlavní buňka samčí чоловічі статеві клітини
pohlavní buňka samičí жіночі статеві клітини

býk бик
býložravec травоїдна тварина

cestovní ruch дорожній рух

cévní svazky пучки судин (судинні)

dřevní část cévních svazků стовбурна частина судинних пучків

lýková část cévních svazků ликова частина судинних пучків

cizopasník паразит
vnější cizopasník зовнішній паразит
vnitřní cizopasník внутрішній паразит

cukry цукри
cykasy дерева, подібні до пальми з товстим стовбуром й тугими блискучими листками

cytoplazma цитоплазма

čas час

místní čas місцевий час

středoevropský čas середньоевропейський час

světový čas світовий час

časová pásma часові пояси

čeleď родина

čelist щелепа
dolní čelist нижня щелепа
horní čelist верхня щелепа

čepec сітка
čepel listu пластинка листка
češule увігнуте квітколоже
čich нюх
činnost ledovců дія (активність)
 льодовика
činnost ledu дія льоду
činnost povrchově tekoucí vody дія
 поверхневих вод
činnost větru дія вітру
články prstů фаланги пальців
členovci членистоногі
člověk людина
člověk neandertálský
 неандертальська людина
 (неандерталець)
člověk rozumný людина розумна
člověk vzpřímený людина
 прямопоставна (яка ходить на
 задніх кінцівках)
člověk zručný людина вміла
 (вправна), та, що виготовляє
 знаряддя праці
čtvrtohory четвертинний період

D **datová mez** датова межа
dědičnost спадковість
dělení ділення
buněčné dělení ділення клітини
dělení buněčného jádra ділення
 клітинного ядра
nepohlavní dělení нестатеве
 ділення
příčné dělení поперечне ділення
děloha матка, сім'ядоля
delta дельта (гирло)
drápy кігті, пазури
druh рід, вид, тип, сорт, порода
druhoohory мезозойська ера
druhy map види карт (мап)
dřeň серцевина, м'якоть, м'якуш,
 пульпа, (кістковий) мозок
dřeviny породи дерева
dušík азот
dužnina м'якоть, м'якуш
dýchání дихання

plicní dýchání легеневе
 дихання
umělé dýchání штучне дихання
žaberní dýchání зяброве дихання
 (зябрами)

ekologické katastrofy екологічні
 катастрофи **E**
ekologické problémy екологічні
 проблеми
ekologie екологія
ekosystém екосистема
prvohorní ekosystém
 палеозойська екосистема
přírozený ekosystém природна
 екосистема
umělý ekosystém штучна
 екосистема
ekotop неживий субстрат для
 живих організмів
emise емісія
entomologie ентомологія
epidemie епідемія
eroze ерозія
etologie етологія
evoluce еволюція
biologická evoluce біологічна
 еволюція
chemická evoluce хімічна
 еволюція
Evropa Європа
jihovýchodní Evropa
 південно-східна Європа
jižní Evropa південна Європа
severní Evropa північна Європа
střední Evropa Середня
 (Центральна) Європа
východní Evropa східна Європа
západní Evropa західна Європа

feromony феромони **F**
fjordeny фіорди
fotosyntéza фотосинтез
genetika генетика **G**
geny гени
geologická stavba геологічна
 будова (структура)

geologické děje геологічні процеси
vnější geologické děje зовнішні геологічні процеси
vnitřní geologické děje внутрішні геологічні процеси
geologické éry геологічні ери (епохи)
geologické vědy геологічні знання
glóbus глобус
glukóza глюкоза
gravitační síla сила гравітації, сила (земного) тяжіння

H **hlava** голова
hlavní poledník головний (нульовий) меридіан
hlavonožci головоногі (молюски)
hlísti глисти
hlízy бульби
oddenkové hlízy коренеплоди
stonkové hlízy стебельні, бадилініні бульби
hlodavci гризуни
hloubnice 1. горизонталь;
 2. ізобата (ізолінія, яка характеризує глибину водойми)
hltan глотка
hlubokoocéánský příkop глибоководна океанська впадина
hmat дотик
hmyz комахи
hmyzožravci комахоїдні
hnutí рух
hnízdni teritorium територія (ареал) гніздування
hnízdo гніздо
hormony гормони
hornatina гориста місцевість
hornina гірська порода
matečná hornina материнська гірська порода
přeměněná hornina метаморфічна гірська порода
usazená hornina осадова гірська порода

vyvěřelá hornina вивержена (вулканічна) гірська порода, викид
hospodářství господарство
lesní hospodářství лісове господарство
světové hospodářství світове господарство, світова економіка
vodní hospodářství водне господарство
houby гриби
jedlé houby їстівні гриби
jedovaté houby отруйні гриби
nejedlé houby неїстівні гриби
stopkovýtrusné houby стебельноспоріві гриби
vřeckovýtrusné houby сумчасті гриби
housenka гусениця, гусінь
hrud' груди
hrudní kost грудна кістка
hrudník грудна клітка
hřebec жеребець
hřebínek гребінець
hřibě лоша
hříva грива
humus перегній, гумус
hydrosféra гідросфера
hygiena гігієна
chlorofyl хлорофіл
chloroplast хлоропласт
chobot хобот
chobotnatci хоботні (ссавці)
choroba хвороба
pohlavní choroba статеві хвороба
chování поведінка
sexuální chování сексуальна поведінка
chovatelství тваринництво
chráněná krajinná oblast заповідник
chráněné území територія, яка перебуває під охороною

chromozóm хромосома
chrup зуби
neúplný chrup неповнозубість
úplný chrup повнозубість
chrupavka хрящ
chvostokoci вид живих організмів,
 схожих на комах *Collembola*

I **imise** наслідок дії, якою власник,
 реалізуючи своє право,
 порушує право чуже
imunita імунітет
infekce інфекція

J **jalovice** тільна, нетель
jařina ярина, яровина
játra печінка
jedový váček отруйна залоза
jehlice хвоїнка, шпилька
jehličnan хвойне дерево
jezero озеро
jícen стравохід
jižní pól південний полюс

K **kalich** чаша, чашечка (квітки)
kapradiny папороті, папоротеві
dnešní kapradiny сучасні
 папороті
pravěké kapradiny доісторичні
 папороті
karanténa карантин
keře кущі
klas колос
výtrusnicový klas колос
 (суцвіття) спорових рослин
klisna кобила, лошиця
kloaka клоака
klobouk шапка (гриба)
kloub суглоб
kolenní kloub колінний суглоб
kyčelní kloub тазостегновий
 або кульшовий суглоб
kly ікла, бивні
kmen стовбур, плем'я
kniha книга, зоол. книжка
kobyła кобила
kolonie buněk колонія клітин

končetina кінцівка
přední končetina передня
 кінцівка
zadní končetina задня кінцівка
konečník пряма кишка
kontinent континент
kopyto копито
koruna бот. віночок, вінець
koryši ракоподібні
mořští koryši морські
 ракоподібні
kořen корінь
hlavní kořen головний корінь
postranní kořen бічний корінь
svazčitý kořen мичкуватий
 корінь
kost кістка
kost holenní гомілкорова кістка
kost loketní ліктьорова кістка
kost lýtková литорова кістка
kost nártní плесорова, плюсорова
 кістка
kost stehenní стегорова, стегорова
 кістка
kost vřetenní веретенорова кістка
kost zánártní передплесорова
 кістка
kost zápěstní зап'ясторова кістка
kost zápřstní п'ясторова кістка
kostní dřeň кістковий мозок
kostní tkáň кісторова тканина
kostra кістяк, скелет
kraj край, країна, область
krajina країна, місцевість, ділянка
jezerní krajina озеророва країна
kulturní krajina культуророва
 країна
přírodní krajina заповідник
sídelní krajina країна
 проживання, перебування
krásnoočko евглена
krasové jevy карстові явища
krk шия
kroužkovci кільчасті (черви)
kruhoustí круглороті (клас
 примітивних водних хребетних)

kruhovitá přísavka кругоподібний присосок

krunýř панцир

krycí sklíčko накривне скло (скельце)

krystalová struktura nerostů кристалічна структура мінералів

křídla крила

kukla зоол. лялечка

kusadla жувальця

kůže шкіра

kvasinky дріжджові або бродильні грибки

kvašení бродіння

květ квітка

květ jednopohlavný квітка одностатева

květ oboupohlavný квітка двостатева

květ pětičetný квітка п'ятипелюсткова (п'ятичленна)

květ s okvětním квітка з оцвітиною

květ stejnoobalný квітка з простою оцвітиною

květ trojčetný квітка трипелюсткова (тричленна)

květenství суцвіття

květní lůžko квітколоже

květní obaly оцвітина

kyselé deště кислотний (кислий) дощ

kyslík кисень

kytovci китоподібні, кити

L **láčka** 1. бот. пилкова трубка;
2. зоол. примітивна травна або гастральна порожнина з одним отвором

larva личинка

lata волоть

látky речовини, матеріали, тканини

látky organické органічні речовини

látky anorganické неорганічні речовини

lebka череп, черепна коробка

ledovec льодовик

ledviny нирки

lesostepi лісостепи

lesotundra лісотундра

lesy ліси

jehličnaté lesy хвойні ліси

listnaté lesy листяні ліси

lesy mírného pásu ліси помірного поясу

smíšené lesy змішані ліси

letokruhy річні кільця

letouni рукокрилі, кажани, летючі риби

lidské rasy людські раси

lichokopytníci непарнокопитні

lístky пелюстки, листки

kališní lístky листки чашечки

korunní lístky листки (пелюстки) віночка

okvětní lístky пелюстки оцвітини

listy листи, листки

dlanitě složené listy

пальчасто-складені листки

jednoduché listy прості листки

objímavé listy стеблообгортні листки

přisedlé listy сидячі листки

složené listy складені листки

zpeřené listy перисті листки

lodyha стебло

lodyžka стебельце

lupa лупа, збільшувальне скло

lusk стручок

lýko лико, мачула

magma магма

malvice м'ясистий плід, що містить серцевину з насінням (яблуко і под.)

mapa карта, мапа

mechorosty нарости моху, мохоподібні

mechy мохи
měchýř міхур
plynový měchýř (повітряний)
 газовий міхур
močový měchýř сечовий міхур
měkkýši молюски
membrána мембрана
plazmatická membrána
 мембрана плазматична,
 клітинна
měňavka амеба
měřítko масштаб (мірило),
 масштабна лінійка
meteorologické prvky
 метеорологічні елементи
mezimozek проміжний мозок
mícha спинний мозок
mikrobi мікроби
mikroskop мікроскоп
mikroskopický preparát
 мікроскопічний препарат
mimotělní trávení травлення поза
 організмом
minerály мінерали
místní poledník місцевий меридіан
mlha туман, імла
mlži двостулкові, двійчаті,
 двійчасті, пластинчастозяброві
 молюски
mnohonožky багатоніжки
moč сеча
močová trubice сечівники
močovovody сечоводи
monzuny мусони
moře море
mozeček мозочок
mozek мозок
koncový mozek кінцевий мозок
střední mozek середній мозок
mžurka третя повіка, третє віко,
 мигальна перетинка

N **nadhlavník** zenit
nadledvinky надниркові залози
nadmořská výška висота над
 рівнем моря

nálevníci інфузорії
národní park національний парк
název druhový видова назва
název rodový родова назва
nažka сім'янка
nehty нігті
nektar нектар
nemoc хвороба
nakažlivá nemoc заразна,
 інфекційна хвороба
nepřežvýkavci нежуйні
nerostné suroviny мінеральна
 сировина
nerostné zdroje сировинні ресурси
neobnovitelné nerostné zdroje
 невідновлювані сировинні
 ресурси
obnovitelné nerostné zdroje
 відновлювані сировинні
 ресурси
nerosty мінерали
nervová zakončení нервові
 закінчення
nervy нерви
nížina низина, низовина
noha s vratiprstem зигодактильна
 лапа
nožní klenba слепіння стопи,
 підйом
oběh prvků v přírodě кругообіг
 речовин у природі
obilka зернівка
objektiv об'єктив
oblačnost хмарність
obojživelníci земноводні, амфібії
obranne mechanismy захисні
 (охоронні) механізми
obratel хребець
obratle bederní хребці
 поперекові
obratle hrudní хребці грудні
obratle kostřční хребці
 куприкові
obratle krční хребці шийні
obratle křížové хребці крижові

obratlovci хребетні (тварини)
obratníky тропіки
ocasní pera хвостове пір'я
oceán океан
Oceánie Океанія
oceánské dno океанське дно
oční koule очні яблука
oční vady вади очей
oddenek кореневище
odlesňování вирубка лісу
odliv відплив, відлив
ochrana охорона
ochrana biologická біологічна охорона
ochrana ovzduší охорона повітря
ochrana půd охорона ґрунтів
ochranné zbarvení захисне забарвлення
oko око
okolík зонтик
okostice окістя, надкiсниця
okulár окуляр
okvětí оцвітина
oplození запліднення
opylení запилення
orgán орган
organely традиційна назва окремих, функціонально відмінних клітин
organismus організм
jednobuněčný organismus одноклітинний організм
mnohobuněčný organismus багатоклітинний організм
nebuněčný organismus неклітинний організм
půdní organismus ґрунтовий організм
orgány органи
elektrické orgány електричні органи
smyslové orgány органи чуття
orientace mapy орієнтування карти (мапи)

oříšek горіх
osemení насіннева шкірка
ostnokožci голкошкірі
ozim озимина
ozonoféra озоносфера
ozonová díra озонова діра
pahorkatina пагорбкувата місцевість, височина
paleontologie палеонтологія
pánev западина, улоговина, басейн, анат. таз
panožky псевдоподії, псевдоніжки
parohy роги
pasáty пасати
pásy пояси, зони
mírné pásy зони помірного клімату
podnebné pásy кліматичні пояси, зони
polární pásy полярні зони
subtropické pásy субтропічні пояси, зони
tropický pás тропічний пояс
páteř хребет
patro піднебіння, ярус, горизонт
bylinné patro трав'яний ярус
keřové patro кущовий ярус
mechové patro моховий ярус, ярус мохів
podzemní patro підземний ярус
stromové patro деревний (верхній) ярус
pavouci павуки
pavoukovci павукоподібні
pecka кісточка
peckovice кістянка
pedologie ґрунтознавство
pedosféra ґрунтосфера
pelikula пелікула
perločko дрібні прісноводні ракоподібні (частина планктону)
peří пір'я
pestík маточка
pevnina земля, суходіл, континент, материк

placenta плацента
plachetka покривало (у мухомора)
plán план
planeta Země планета Земля
plankton планктон
plášťenci накидки
plavuně плауни, п'ядичі
plazi плазуни
plemeno плем'я, раса, порода
pletenec horní končetiny пояс
 верхніх кінцівок
pletenec pánevní тазовий пояс
pletivo тканина
asimilační pletivo хлоренхіма
 (тканина, де відбувається
 фотосинтез)
dělivé pletivo ембріональна
 тканина
krycí pletivo покривна, захисна
 тканина
podpůrné pletivo опорна
 тканина
vodivé pletivo судинна,
 провідна тканина
základní pletivo основна
 тканина
zásobní pletivo резервна
 тканина
plice легені
plicní vak легенева сумка
plísně плісеневі гриби
plodnice плодове тіло (гриба)
plody плоди
plody dužnaté плоди м'ясисті
 (овочі)
plody nepukavé плоди, що не
 розкриваються
plody pukavé плоди сухі, що
 розкриваються
ploštěnci блощиці
ploutve плавці, плавники, ласти
ploutvonožci ластоногі
plůdek плодик, мальок
plži черевоногі молюски, слимаки
pobřeží узбережжя, побережжя

počasí погода
podhoubí грибниця, міцелій
podložní sklo предметне скельце
podnebí клімат, підсоння
podnebné pásy кліматичні зони,
 пояси
podpovrchová voda ґрунтові,
 підземні води
podříše підцарство
pod sada пух, підшерстя
podvěsek mozkový мозковий
 придаток, гіпофіз
pohlavní aktivita статевá
 активність
pohlavní dvojtvarnost статевий
 диморфізм
pohoří гори, гірська система,
 гірське пасмо
kerné pohoří брилові гори
vrásové pohoří складковí гори
pochva піхва
poklesy скид, зниження
pokožka шкіра, шкірка, епідерміс
rohovitá pokožka роговита,
 роговидна шкіра
šupinatá pokožka луската,
 вкрита лускою шкіра
polární den полярний день
polární kraje полярні землі, краї
polární kruhy полярні кола
polární noc полярна ніч
poledníky меридіани
poloostrov півострів
polopouště напівпустині
postranní čára бічна лінія
potrava їжа
rostlinná potrava рослинна їжа
živočišná potrava тваринна їжа
potravní pyramida харчова
 піраміда
potravní řetězec харчовий
 (трофічний) ланцюг
potravní vakuola травна вакуоля
pouště пустині
povodí басейн, водозбір

pračlověk пралюдина
pramen джерело, струмок
praoceán праокеан
prašník пиляк
preparát препарат
prérie прерії
prevence профілактика, запобігання
primáti примати
prodloužená mícha довгастий мозок
prsten перстень
prsty пальці
průduch продох, устячко
první pomoc перша допомога
prvoci найпростіші, протисти
prvohory палеозой, палеозойська ера
prvok найпростіший, протист
přesličky хвощі, хвощові
přezývavci жуйні тварини
příboj прибії
příchytná vlákna прикріплювальні волокна
přiliv прилив
přírodní obal Země природна оболонка Землі
přírodní památky пам'ятки природи
národní přírodní památky національні пам'ятки природи
přírodní prostředí природне середовище
přírodní rezervace заповідник
národní přírodní rezervace національний заповідник
přítítná tělíska чотири дрібні залози внутрішньої секреції у суходілних хребетних
ptáci птахи
noční ptáci нічні птахи
ptakořitní однопрохідні
pučení брунькування
půdní profil профіль ґрунтів
půdy ґрунти

pylová zrna пилкове зерно, пилинка
radioaktivní látky радіоактивні речовини
rasa раса
reflex рефлекс
nepodmíněný reflex безумовний рефлекс
podmíněný reflex умовний рефлекс
region region
rod рід
rohy роги
rostliny рослини
cizopasně rostliny паразитичні рослини
cizoprašně rostliny перехреснозапильні рослини
dvouděložné rostliny дводольні рослини
dvoudomé rostliny дводомні рослини
dvoulété rostliny дворічні рослини
chráněné rostliny рослини, що перебувають під охороною закону
jednoděložné rostliny однодольні рослини
jednodomé rostliny однодомні рослини
jednoleté rostliny однорічні рослини
krytosemenné rostliny покритонасінні рослини
léčivé rostliny лікувальні рослини
masožravé rostliny м'ясоїдні рослини
nahosemenné rostliny голонасінні рослини
nižší rostliny нижчі рослини
samoprašně rostliny самозапильні рослини
semenné rostliny насінневі рослини

víceleté rostliny багаторічні рослини
vyšší rostliny вищі рослини
výtrusné rostliny спорові рослини
rourky труби
rovina рівнина
rovnoběžky паралелі
rovnodennost рівнодення
jarní rovnodennost весняне рівнодення
podzimní rovnodennost осіннє рівнодення
rozkladač редуцент
rozmnožování розмноження
rozmnožování cibulemi розмноження цибулями
rozmnožování hlízami розмноження бульбами
rozmnožování kořenovými pupeny розмноження кореневими бруньками
rozmnožování nepohlavní безстатеве розмноження
rozmnožování oddenky розмноження кореневищами
rozmnožování pohlavní статеве розмноження
rozmnožování roubováním розмноження щепленням
rozmnožování řízků розмноження живцями
rozmnožování šlahouny розмноження вусами
rozmnožování vegetativní вегетативне розмноження
rozsivky діатомові водорості, діатомеї
roztoči кліщі
rozvodí вододіл
rybník став, ставок
rybníkářství ставкове рибництво, рибне господарство
rybolov риболовство, рибальство
ryby риби
rypák рило

řád ряд, порядок
řapík черешок
řasy водорості
červené řasy червоні водорості
hnědé řasy коричневі водорості
mnohobuněčné řasy багатобрунькові водорості
zelené řasy зелені водорості
řeka jezero ріка-озеро
řezáky різці
říční usazeniny річкові осади
říše імперія, царство, держава
savany савана
savci ссавці
sekáči косарики (павуки)
semeno сім'я
severní pól північний полюс
sinice синьо-зелені водорості
skořápka шкаралупа
vápenitá skořápka вапнякова шкаралупа
slez сичуг
slinivka břišní підшлункова залоза
slonovina слонова кістка
složení půdy склад ґрунтів
sluch слух
sluneční soustava сонячна система
slunovrat сонцестояння
letní slunovrat літнє сонцестояння
zimní slunovrat зимове сонцестояння
smečka згряя
smluvené značky умовні позначки, знаки
smluvený čas умовний час
sopečná činnost вулканічна діяльність
soustava система
cévní soustava судинна система
dýchací soustava дихальна система
kořenová soustava коренева система
krystalová soustava кристалічна система

Ř

S

nervová soustava нервова система
oběhová soustava система обігу
opěrná soustava опорна система
orgánová soustava система органів
pohybová soustava рухова система
rozmnožovací soustava розмножувальна система
řídící soustava керівна система, система керування (управління)
trávicí soustava система травлення
vylučovací soustava система виділення
soužití співжиття, симбіоз
společenstvo спільнота, суспільство
společenstvo rostlin рослинний світ, флора
společenstvo živočichů тваринний світ, фауна
srdce серце
srst шерсть, вовна
stavba těla будова тіла
vnější stavba těla зовнішня будова тіла
vnitřní stavba těla внутрішня будова тіла
stéblo стебло
stélka слань
step степ
stojan штатив, станина
stolek se svorkami верстак (теслярський стіл)
stoličky кутні зуби
stonek стебло, стеблина
bylinný stonek стебло трав'янистої рослини
dřevnatý stonek дерев'янисте стебло
podzemní stonek підземне стебло

zdřevnatělý stonek здерев'яниле стебло
stonožky багатоніжки
stromy дерева
struna hřbetní хорда, спинна струна
strunatci хордові
středoocéánský hřbet океанічний (океанський) підводний хребет
stvol стовбур, стебло, стеблина
subtropy субтропіки
sudokopytníci парнокопитні
svalová vlákna м'язові волокна
svalové břicho м'язове черевце
svalové buňky м'язові клітини
svalové svazky м'язові пучки
svaly м'язи
hladké svaly гладкі м'язи
příčné pruhované svaly поперечно-смугасті м'язи
srdeční sval серцевий м'яз, міокард
světadíl частина світу, континент
světové strany сторони світу
symbióza симбіоз
systematická jednotka систематична одиниця
šelmy хижі тварини, хижак
šešule стручок
šešulka верхівка, маківка
šířková pásmovitost krajiny широтна поясність країни, території
šiška шишка
šišťice шишечка
samčí šišťice чоловічі шишечки
samičí šišťice жіночі шишечки
škůdci шкідники
šlacha сухожилля
šlechtitelství дворянство
špičáky ікла
štět s tobolekou пакеляж з коробочкою
šupiny луска
plodní šupiny плідна луска
podpůrné šupiny опорна луска

T **tajga** тайга
tele теля
tělní teplota температура тіла
tělo тіло
tenké střevo тонка кишка
tkáň тканина
tlení тління, трухлявіння
tlusté střevo товста кишка
tobolka коробочка
transfuze трансфузія, переливання крові
trávicí dutina rozvětvená розгалужена травна порожнина
trávicí šťávy травні соки
treпка вид інфузорій
(Paramecium)
trháky ікла
trilobiti трилобіти
tropické lesy тропічні ліси
tropický deštný les тропічний вологий ліс
troposféra тропосфера
tropy тропіки
trubec трутень
třěň ніжка
třetihory третинний період
třída клас
tubus тубус (у мікроскопі)
tuky жири
tundra тундра
tyčinky тичинка
tykadla різки, антени, вусики
typy půd типи ґрунтів

U **úbor** кошик
uhlík вуглець
úmoří примор'я
úponky trny вусики шипів
úraz травма
urbanizace урбанізація
ústní dutina ротова порожнина
ústrojí органи
čichové ústrojí органи нюху
hmatové ústrojí органи дотику
nervové ústrojí нервова система, нервові органи
sluchové ústrojí органи слуху

smyslové ústrojí органи чуття
ústní ústrojí ротові органи
ústrojí chuti органи смаку
vylučovací ústrojí органи виділення
trávicí ústrojí органи травлення
zrakové ústrojí органи зору
uštknutí укус, ужалення

vačnatci сумчасті

vaječníky яєчники

vajíčko яйце, яйцеклітина

varlata сім'яник, сім'яна залоза

vakuola вакуоля
potravní vakuola харчова вакуоля
stážitelná vakuola сократична (пульсуюча) вакуоля

velehory високогір'я

vesmír всесвіт, космос

vesmírné těleso космічне тіло

virologie вірусологія

virová onemocnění вірусна хвороба

viry віруси

vítr вітер

vlhkost vzduchu вологість повітря

vnější kostra зовнішній кістяк, скелет

voda na pevnině континентальні води

vodní nádrž водойма, водосховище

umělá vodní nádrž штучна водойма, водосховище

vodní toky ріки, водні потоки

vrásnění складчастість

vrchovina височина

vrstevnice горизонталь

vřecka сумки

vůl віл

vybočení páteře викривлення хребта

výšková kóta позначка висоти

výšková stupňovitost krajiny висотна ступінчастість країни (території)

vyšší nervová činnost вища нервова діяльність
výtrusnice спорангій
výtrusorodé rouško спороносний шар (*Hymenium*)
výtrusy спори
výživa харчування, живлення
racionální výživa раціональне харчування
vzteklina сказ

Z **zadeček** зоол. черевце
zajícovci зайчі (*Leporidae*)
záliv затока, бухта
zaostřovací šrouby гвинти фокусування
zárodek зародок
závoj вуаль, покривало
zdravý životní styl здоровий спосіб життя
zemědělství землеробство
zeměpis географія
zeměpisná délka географічна довгота
zeměpisná poloha географічне положення
zeměpisná síť географічна сітка
zeměpisná šířka географічна широта
zeměpisné souřadnice географічні координати
zeměpisný rovník географічний екватор
zemětřesení землетрус
zemská kůra земна кора
zemské jádro земне ядро
zemské těleso земне тіло
zemský plášť земна оболонка
zemský povrch земна поверхня
zkameněliny окам'янілості
zlomy злами, зломи
zobák дзьоб
zoologická zahrada зоопарк
zornice зіниця

zrak зір
zrcátko дзеркальце
zrněnka вид зелених водоростей (*Apathococcus*)
zuby зуби
jedové zuby отруйні зуби
mléčné zuby молочні зуби
třenové zuby малі кутні зуби
zvětvávání вивітрювання, ерозія
chemické zvětvávání хімічне вивітрювання
mechanické zvětvávání механічне вивітрювання

žábry зябра
žahavci жалкі
mořští žahavci морські жалкі
žaludek шлунок
složený žaludek складний шлунок
svalnatý žaludek м'язистий шлунок
žlznatý žaludek залозистий шлунок

žebra ребра
žihadlo жало
žilka жилка, прожилок
žilnatina жилкування
síťnatá žilnatina сітчасте жилкування
životní prostředí життєвий простір, середовище проживання
žlázy залози
jedové žlázy отруйні залози
mléčné žlázy молочні залози
pohlavní žlázy статеві залози
slizové žlázy слизові залози
žlázy s vnějším vyměšováním залози внутрішнього виділення
žlázy s vnitřním vyměšováním залози зовнішнього виділення
žloutkový váček жовтковий мішечок

Ruština

A **Afrika** Африка
akvarijní rybky аквариумные рыбки
alergie аллергия
Amerika Америка
anorganické látky неорганические вещества
Asie Азия
atlas атласы
atmosféra атмосфера
atmosférické srážky атмосферные осадки
Austrálie Австралия
Australopithecus австралопитек

B **bacilonosič** бациллоноситель
bachor рубец
bakterie бактерии
hnilobné bakterie бактерии гнития
choroboplodné bakterie болезнетворные, патогенные бактерии
půdní bakterie почвенные бактерии
bažiny болота, топи
bezlebeční бесчерепные
bezobratlí беспозвоночные
bezodtoké oblasti бессточные области
bylina трава
bílkoviny белки
biologická rovnováha биологическое равновесие
biologie биология
biomasa биомасса
biosféra биосфера
blizna рыльце
bobule ягода
botanická zahrada ботанический сад
botanika ботаника

brzlík зобна/вилочковая железа
buchanky веслоногие рачки (*Copepoda*)
buněčná říť клеточный задний проход
buněčná stěna стена клетки
buněčné jádro ядро клетки, клеточное ядро
buňka клетка
rostlinná buňka растительная клетка
pohlavní buňka половая клетка
pohlavní buňka samčí мужская половая клетка
pohlavní buňka samičí женская половая клетка
býk бык
býložravec травоядное животное

C **cestovní ruch** туризм
cévní svazky сосудистые пучки, сосудистоолокнистые пучки (растения)
dřevní část cévních svazků древесинная/древесная часть сосудистых пучков
lýková část cévních svazků лыковая часть сосудистых пучков
cizopasník паразит
vnější cizopasník внешний паразит
vnitřní cizopasník внутренний паразит
cukry сахара
cykasy древесная порода голосемянных, похожих на пальмы
cytoplazma цитоплазма
čas время
místní čas местное время

Č

středoevropský čas среднеевропейское время
světový čas мировое время
časová pásma временные пояса
čeled' семейство
čelist челюсть
dolní čelist нижняя челюсть
horní čelist верхняя челюсть
čepec сетка
čepel listu пластинка листа
česule вогнутое цветоложе
čich обоняние
činnost ledovců деятельность (активность) ледника
činnost ledu деятельность льда
činnost povrchově tekoucí vody деятельность поверхностных вод
činnost větru деятельность ветра
články prstů фаланги пальцев
členovci членистоногие
člověk человек
člověk neandertálský неандерталец
člověk rozumný человек разумный
člověk vzpřímený человек прямоходящий
člověk zručný человек умелый (изготавливающий орудия труда)
čtvrtohory четвертичный период

D **datová mez** линия перемены даты (граница дат)
dědičnost наследственность
dělení деление
buněčné dělení деление клетки
dělení buněčného jádra деление клеточного ядра
nepohlavní dělení неполовое деление
příčné dělení поперечное деление
děloha матка, семядоля
delta дельта
den день
drápy когти

druh род, вид, тип, сорт, порода
druhozory мезозой, мезозойская эра
druhy map виды карт
dřeň сердцевина, мякоть, пульпа; костный мозг
dřeviny древесные породы
dušík азот
dužnina мякоть
dýchání дыхание
plicní dýchání легочное дыхание
umělé dýchání искусственное дыхание
žaberní dýchání жаберное дыхание

ekologické katastrofy экологические катастрофы
ekologické problémy проблемы экологии
ekologie экология
ekosystém экосистема
prvohorní ekosystém палеозойская экосистема
přírozený ekosystém природная экосистема
umělý ekosystém искусственная экосистема
ekotop неживой субстрат для живых организмов
emise эмиссия
entomologie энтомология
epidemie эпидемия
eroze эрозия
etologie этология
evoluce эволюция
biologická evoluce биологическая эволюция
chemická evoluce химическая эволюция
Evropa Европа
jihovýchodní Evropa юго-восточная Европа
jižní Evropa южная Европа
severní Evropa северная Европа

střední Evropa Средняя
(Центральная) Европа
východní Evropa восточная
Европа
západní Evropa западная
Европа

F **feromony** феромоны
fjordy фьорды/фиорды
fotosyntéza фотосинтез

G **genetika** генетика
geny гены
geologická stavba геологическая
структура
geologické děje геологические
процессы
vnější geologické děje внешние
геологические процессы
vnitřní geologické děje
внутренние геологические
процессы
geologické éry геологические
эры (эпохи)
geologické vědy геологические
науки
glóbus глобус
glukóza глюкоза
gravitační síla сила тяготения/
/притяжения

H **hlava** голова
hlavní poledník главный
(начальный) меридиан
hlavonožci головоногие моллюски
hlísti глисты
hlízy клубни
oddenkové hlízy
кореневищевые клубни
stonkové hlízy стеблевые
клубни
hlodavci грызуны
hloubnice 1. горизонталь,
2. изобата (изолиния,
характеризующая глубину
водоёма)
hltan глотка

hlubokoocéánský příkop
глубоководный океанский
желоб
hmat осязание
hmyz насекомые
hmyzožravci насекомоядные
hnití гниение
hnízdni teritoria территория
гнездования
hnízdo гнездо
hormony гормоны
hornatina гористая/холмистая
местность
hornina горная порода
matečná hornina материнская/
/коренная горная порода
přeměněná hornina
метаморфическая горная
порода
usazená hornina осадочная
горная порода
vyvěřlá hornina изверженная
(вулканическая) горная
порода, выброс
hospodářství хозяйство
lesní hospodářství лесное
хозяйство
světové hospodářství мировое
хозяйство, мировая экономика
vodní hospodářství водное
хозяйство
houby грибы
jedlé houby съедобные грибы
jedovaté houby ядовитые грибы
(грибы-поганки)
nejedlé houby несъедобные
грибы
stopkovýtrusné houby
базидиальные грибы
vřeckovýtrusné houby сумчатые
грибы
housenka гусеница
hrud' грудь
hrudní kost грудная кость, грудина
hrudník грудная клетка

hřebec жеребец
hřebínek гребешок
hříbě жеребенок
hřiva грива
humus перегной, гумус
hydrosféra гидросфера
hygiena гигиена

CH

chlorofyl хлорофилл
chloroplast хлоропласт
chobot хобот
chobotnatci хоботные
choroba болезнь
pohlavní choroba венерическое
заболевание
chování поведение
sexuální chování сексуальное
поведение
chovatelství животноводство
chráněná krajinná oblast
заповедник
chráněné území территория,
охраняемая законом
chromozóm хромосома
chrup зубы
neúplný chrup неполнозубость
úplný chrup полнозубость
chrupavka хрящ
chvostokoci *Collembola* вид
живых организмов, похожих на
насекомые

I

imunita иммунитет
infekce инфекция

J

jalovice телка, нетель
jařina яровые, яровой посев
játra печень
jedový váček ядовитая железа
jehlice хвоя
jehličnan хвойное дерево
jezero озеро
bezodtoké jezero бессточное
озеро
průtočné jezero проточное
озеро
jícen пищевод
jižní pól южный полюс

kalich чаша, чашечка
kapradiny папоротники,
папоротникообразные
dnešní kapradiny современные
папоротники,
папоротникообразные
(многорядники)
pravěké kapradiny
доисторические папоротники,
папоротникообразные
(многорядники)
karaténa карантин
keře кусты, кустарники
klas колос
výtrusnicový klas колос
споровых
klisna кобыла
kloaka клоака
klobouk шляпка (гриба)
kloub сустав
kolenní kloub коленный сустав
kyčelní kloub тазобедренный
сустав
kly клыки, бивни
kmen ствол, племя
kniha книжка
kobyla кобыла
kolonie buněk колония клеток
končetina конечность
přední končetina передняя
конечность
zadní končetina задняя
конечность
konečník прямая кишка
kontinent континент
kopyto копыто
koruna крона, корона, верхушка
(дерева), венчик (цветов)
koryši ракообразные
mořští koryši морские
ракообразные
kořen корень
hlavní kořen главный корень
postranní kořen боковой,
придаточный корень

K

svazčitý kořen мочковатый корень
kosmické těleso космическое тело
kost кость
kost holenní большая берцовая кость, большеберцовая кость
kost loketní локтевая кость
kost lýtková малая берцовая кость, малоберцовая кость
kost nártní плюсневая кость
kost stehenní бедренная кость
kost vřetenní лучевая кость
kost zánártní предплюсневая кость
kost zápěstní запястная кость
kost záprstní пястная кость
kostní dřev костный мозг
kostní tkáň костная ткань
kostra костяк, скелет
kraj край, область
krajina местность, край, область
jezerní krajina озерный край
kulturní krajina культурный край
přírodní krajina заповедник
sidelní krajina городской ландшафт
krásnoočko эвглена
krasové jevy карстовые явления
krk шея
kroužkovci *Annelida* тип беспозвоночных (черви)
kruhoústí класс примитивных водных позвоночных
kruhovitá přísavka кругообразная присоска, к. присосок
krunýř панцирь, щит
krycí sklíčko покровное стеклышко
krystalová struktura nerostů кристаллическая структура минералов
křídla крылья
kukla *зоол.* куколка
kusadla жвалы; челюсти

kůže шкура
kvasinky дрожжевые/броидильные грибки
kvašení брожение
květ цвет
květ jednopohlavný цвет однополый
květ oboupohlavný цвет двуполый
květ pětičetný цвет пятилепестковый, 5-членный
květ s okvětím цвет с околоцветником
květ stejnoobalný цвет с простым околоцветником
květ trojčetný цвет 3-членный, трехлепестковый
květenství соцветие
květní lůžko цветоложе
květní obaly околоцветник/перинанций, покров цветка
kyselé deště кислые дожди
kyslík кислород
kytovci китообразные, киты
láčka 1. *бот.* пыльцевая трубка, 2. *зоол.* примитивный тип пищеварительного тракта с одним отверстием (гастеральная полость)
larva личинка
lata метелка
látka вещества, ткани, материалы
látky organické органические вещества
látky anorganické неорганические вещества
lebka череп, черепная коробка
ledovec ледник
ledviny почки
lesostepi лесостепи
lesotundra лесотундра
lesy леса
 Jehličnaté lesy хвойные леса
listnaté lesy лиственные леса

lesy mírného pásu леса умеренного пояса
smíšené lesy смешанные леса
letokruhy годовичные кольца
letouni зоол. летучие рыбы
lidské rasy расы человека
lichokopytníci непарнокопытные
lístky лепестки, листки, листики
kališní lístky чашелистики
korunní lístky лепестки венчика
okvětní lístky лепестки околоцветника
listy листы, листки
dlanitě složené listy пальчато-сложные листы
jednoduché listy простые листы
objímavé listy листы стеблеобъемлющие
přisedlé listy сидячие листы
složené listy сложенные листы
zpeřené listy перистые листы
lodyha стебель
lodyžka стебелек
lupa лупа, увеличительное стекло
lusk стручок
lýko лыко, мочало

M **magma** магма
malvice мясистый плод с сердцевинкой и с семечками (яблоко и т.п.)
mapa карта
mechorosty мохообразные
mechy мох
měchýř пузырь
plynový měchýř воздушный пузырь
močový měchýř мочевого пузыря
měkkýši моллюски
membrána мембрана
plazmatická membrána плазматическая (клеточная) мембрана, плазмалемма
měňavka амеба
měřítko масштаб, масштабная линейка, критерий

meteorologické prvky метеорологические элементы
mezimozek промежуточный мозг
mícha спинной мозг
mikrobi микробы
mikroskop микроскоп
mikroskopický preparát микроскопический препарат
mimotělní trávení внеклеточное (полостное) пищеварение
minerály минералы
místní poledník местный меридиан
mlha туман, мгла
mlži двустворчатые/
 /двухстворчатые/
 /пластинчатожаберные моллюски
mnohonožky многоножки
moč моча
močová trubice мочевого канала
močovod мочеточники
monzuny муссоны
moře море
mozeček мозжечок, малый мозг
mozek мозг
koncový mozek конечный мозг
střední mozek средний мозг
mžurka третье веко, мигательная перепонка
nadhlavník зенит
nadledvinky надпочечные железы
nadmořská výška высота над уровнем моря
nálevníci инфузории
národní park национальный парк
název druhový видовое название
název rodový родовое название
nažka семянка
nehty ногти
nektar нектар
nemoc болезнь
nakažlivá nemoc заразная, инфекционная болезнь
nepřežvýkavci нежвачные животные

N

nerostné suroviny минеральное сырье, полезные ископаемые
nerostné zdroje сырьевые ресурсы
neobnovitelné nerostné zdroje невозстановительные (иссякаемые) сырьевые ресурсы
obnovitelné nerostné zdroje восстановительные сырьевые ресурсы
nerosty минералы
nervová zakončení нервные окончания
nervy нервы
nížina низина, низменность
noc ночь
noha s vratiprstem зигодактильная лапа
nožní klenba свод стопы

O **oběh prvků v přírodě** круговорот веществ в природе
obilka зерновка
objektiv объектив
oblačnost облачность
obojživelníci амфибии, земноводные
obranné mechanismy защитные механизмы
obratel позвонок
obratle bederní позвонки поясничные
obratle hrudní позвонки грудные
obratle kostrční позвонки копчиковые
obratle krční позвонки шейные
obratle křížové позвонки крестцовые
obratlovci позвоночные (животные)
obratníky тропики
ocasní pera хвостовые перья
oceán океан
Oceánie Океания
oceánské dno океанское дно

oční koule глазное яблоко
oční vady недостатки, дефекты зрения
oddenek корневище
odlesňování вырубка лесов
odliv отлив
ochrana охрана, защита
ochrana biologická биологическая охрана
ochrana ovzduší охрана атмосферы
ochrana půd охрана почв
ochranné zbarvení покровительственная окраска
oko глаз
okolík зонтик
okostice надкостница
okulár окуляр
okvětí околоцветник
oplození осеменение, оплодотворение
opylení опыление
orgán орган
organely традиционное название отдельных, функционально разных клеток
organismus организм
jednobuněčný organismus одноклеточный организм
mnohobuněčný organismus многоклеточный организм
nebuněčný organismus неклеточный организм
půdní organismus почвенный организм
orgány органы
elektrické orgány электрические органы
smyslové orgány органы чувств
orientace mapy ориентирование карты
oříšek орешек
osemení семенная кожура
ostnokožci иглокожие
ozim озимь

ozonosféra озоносфера
ozonová díra озоновая дыра

P **pahorkatina** холмистая местность,
холмистый край
paleontologie палеонтология
pánev котловина, бассейн, анат.
таз
panožky псевдоподии,
псевдоножки
parohy рога
pasáty пассаты
pásy пояса, зоны
mírné pásy пояса умеренного
климата
podnebné pásy климатические
пояса, зоны
polární pásy полярные пояса
subtropické pásy
субтропические пояса
tropický pás тропический пояс
páteř позвоночник
patro нёбо; ярус, этаж, горизонт
bylinné patro травяной ярус
keřové patro кустарниковый
ярус
mechové patro моховой ярус
podzemní patro подземный
горизонт
stromové patro (верхний) ярус
ravouci пауки
ravoukovci паукообразные
pecka косточка
peckovice костянка
pedologie почвоведение
pedosféra почвосфера
pelikula пелликула
perloočko ветвистоусые (часть
планктона)
peří перья
pestík плодник
pevnina земля, суша, континент,
материк
placenta плацента
plachetka покрывало (у грибов)
plán план

planeta Země планета Земля
plankton планктон
pláštěnci накидки
plavuně плауны
plazi пресмыкающиеся
plemeno племя, раса, порода
pletenec horní končetiny пояс
верхних конечностей
pletenec pánevní тазовый пояс
pletivo ткань
asimilační pletivo хлоренхима
(ткань, где происходит
фотосинтез)
dělivé pletivo образовательная/
/эмбриональная ткань
krycí pletivo кроющая/
/защитная ткань
vodivé pletivo сосудистая ткань
základní pletivo основная ткань
plíce легкие
plicní vak легочный мешок
plísně плесневые грибы, плесени
plodnice плодовое тело (гриба)
plody плоды
plody dužnaté плоды
с мякотью, мясистые плоды
plody nepukavé плоды
нераскрывающиеся
plody pukavé плоды (сухие)
раскрывающиеся
ploštěnci настоящие
полужесткокрылые, клопы
ploutve плавники, ласты
ploutvonožci ластоногие
plůdek плодик; рыба молодь,
мальки
plži брюхоногие моллюски,
улитки
pobřeží побережье, взморье
počasí погода
podhoubí грибница, мицелий
podložní sklo предметное стекло
podnebí климат
podnebné pásy климатические
пояса

podpovrchová voda подземные воды
podříše подцарство
pod sada подшерсток, пух
podvěsek mozkový нижний придаток мозга, гипофиз
pohlavní aktivita половая активность
pohlavní dvojtvárnost половой диморфизм
pohoří горы, горный массив
kerné pohoří глыбовые горы
vrásové pohoří складчатые горы
pochva влагалище
poklesy падения, понижения, снижения
pokožka кожа, надкожица, эпидермис; кожица
rohovitá pokožka роговидная кожа
šupinatá pokožka чешуйчатая, чешуевидная кожа, покрытая чешуей
polární den полярный день
polární kraje полярные края
polární kruhy полярные круги
polární noc полярная ночь
poledníky меридианы
poloostrov полуостров
polopouště полупустыни
postranní čára боковая линия
potrava пища
rostlinná potrava растительная пища
živočišná potrava животная пища
potravní pyramida пирамида питания
potravní řetězec цепь питания (трофическая цепь)
potravní vakuola пищеварительная вакуоль
pouště пустыни
povodí бассейн, водосборная площадь

pračlověk первобытный человек
pramen источник; ключ, родник
praoceán праокеан
prašník пыльник
preparát препарат
prérie прерия
prevence профилактика, превенция
primáti приматы
prodloužená mícha продолговатый мозг
prsten кольцо
prsty пальцы
průduch *bot.* устье, *anat.* носовой ход
první pomoc скорая помощь
prvoci простейшие, протисты
prvohory палеозой, палеозойская эра
prvok простейшие, протисты
přesličky хвощи
přežvýkavci жвачные животные
příboj прибой
příliv прилив
přírodní obal Země природная оболочка Земли
přírodní památky памятник природы
národní přírodní památky национальные заповедники
přírodní prostředí природная среда
přírodní rezervace резерват, заповедник
národní přírodní rezervace национальный заповедник
příštitná tělíska четыре мелкие железы с внутренней секрецией у сухопутных позвоночных, включительно человека
ptáci птицы, пернатые
noční ptáci ночные птицы
ptakořitní однопроходные
pučení почкование
půdní profil почвенный профиль
půdy почвы

pylová zrna пыльца, пыльцевые зерна

R radioaktivní látky радиоактивные вещества

rasa раса

reflex рефлекс

nepodmíněný reflex

безусловный рефлекс

podmíněný reflex условный рефлекс

region регион

rod род

rohy рога

rostliny растения

cizopasně rostliny растения-паразиты

cizoprašně rostliny

перекрестноопыляющиеся растения

dvouděložné rostliny

двудольные растения

dvudomé rostliny двудомные растения

dvouleté rostliny двулетние растения

chráněné rostliny охраняемые растения

jednoděložné rostliny

однодольные растения

jednodomé rostliny однодомные растения

jednoleté rostliny однолетние растения

krytosemenné rostliny

покрытосемянные растения

léčivé rostliny лекарственные растения

masožravé rostliny плотоядные/насекомоядные растения

nahosemenné rostliny

голосемянные растения

nižší rostliny низшие растения

samoprašně rostliny

самооплодотворяющиеся растения

semenné rostliny семянные растения

víceleté rostliny многолетние растения

vyšší rostliny высшие растения

výtrusné rostliny споровые растения

rourky трубки

rovina равнина

rovnoběžky параллели

rovnodennost равноденствие

jarní rovnodennost весеннее равноденствие

podzimní rovnodennost осеннее равноденствие

rozkladač редуцент

rozmnožování размножение

rozmnožování cibulemi

размножение луковичками

rozmnožování hlízami

размножение клубнями

rozmnožování kořenovými pupeny

размножение корневыми почками

rozmnožování nepohlavní

размножение неполное

rozmnožování oddenky

размножение корневищами

rozmnožování pohlavní

размножение половое

rozmnožování roubováním

размножение прививкой

rozmnožování řízky

размножение черенками

rozmnožování šlahouny

размножение побегами

rozmnožování vegetativní

размножение вегетативное

rozsívky диатомовые водоросли, диатомеи

roztoči клещи

rozvodí водораздел

rybník пруд

rybníkářství прудовое хозяйство/рыболовство

rybolov рыболовство, рыбная ловля

ryby рыбы

rypák рыло

Ř **řád** ряд, порядок, отряд

řapík черешочек

řasy водоросли

červené řasy красные водоросли

hnědé řasy коричневые водоросли

mnohobuněčné řasy многоклеточные водоросли

zelené řasy зеленые водоросли

řeka jezero река-озеро

řezáky резцы

říční usazeniny речные отложения, осадки

říše империя, царство

S **savany** саванна

savci млекопитающие

sekáči пауки-сенокосцы

semeno семя

severní pól северный полюс

sinice синезеленые водоросли

skořápka скорлупа

vápenitá skořápka известковая скорлупа

slez сычуг

slinivka břišní поджелудочная железа

slonovina слоновая кость

složení půdy состав почвы

sluch слух

sluneční soustava солнечная система

slunovrat солнцестояние

letní slunovrat

летнее солнцестояние

zimní slunovrat зимнее

солнцестояние

smečka стая, свора

smluvené značky условные знаки

smluvený čas условное время

sopečná činnost вулканическая деятельность

soustava система

cévní soustava сосудистая система

dýchací soustava дыхательная система

kořenová soustava корневая система

krystalová soustava кристаллическая система

nervová soustava нервная система

oběhová soustava система обращения

opěrná soustava опорная система

orgánová soustava система органов

polybová soustava двигательная система

rozmnožovací soustava система размножения

řídící soustava система управления

trávicí soustava пищеварительная система

vylučovací soustava выделительная система

soužití симбиоз, сожительство

společenstvo общность, сообщество, содружество

společenstvo rostlin растительный мир, флора

společenstvo živočichů животный мир, фауна

srdce сердце

srst шерсть

stavba těla телосложение

vnější stavba těla внешнее телосложение

vnitřní stavba těla внутреннее телосложение

stéblo стебель

stélka слоевище, таллом

step степь

stojan станина, штатив

stolek se svorkami верстак
stoličky коренные зубы
stonek стебель
bylinný stonek стебель
 травянистого растения
dřevnatý stonek древесный
 стебель
podzemní stonek подземный
 стебель
zdřevnatělý stonek
 одревеневший стебель
stonožky многоножки
stromy деревья
struna hřbetní хорда, спинная
 струна
strunatci хордовые
středoocéánský hřbet срединно-
 океанический (подводный)
 хребет
stvol ствол
subtropý субтропики
sudokopytníci парнокопытные
svalová vlákna мускульные
 (мышечные) волокна
svalové břicho мускульное
 брюшко, животик
svalové buňky мускульные клетки
svalové svazky мускульные пучки
svaly мускулы, мышцы
hladké svaly гладкие мышцы
příčně pruhované svaly
 поперечнополосатые мышцы
srdceční sval сердечная мышца,
 миокард
světadíl часть света, континент
světové strany страны света
symbióza симбиоз
systematická jednotka
 систематическая единица

š **šelmy** хищные животные,
 хищники
šešule стручок
šešulka стручочек
širková pásmovitost krajiny
 широтные пояса территории

šiška шишка
šišlice шишечка
samčí šišlice мужские шишечки
samičí šišlice женские шишечки
škůdci вредители
šlacha сухожилие
šlechtitelství облагораживание,
 селекция
špičáky клыки
štět s tobolkou пакеляж
 с коробочкой
šupiny чешуя, шешуя
plodní šupiny плодущая чешуя
podpůrné šupiny опорная чешуя

tajga тайга **T**
tele теленок
tělní teplota температура тела
tělo тело
tenké střevo тонкая кишка
tkáň ткань
tlení тление
tlusté střevo толстая кишка
tobolka коробочка
transfuze трансфузия,
 переливание крови
trávicí dutina rozvětvená
 разветвленная пищеварительная
 полость
trávicí šťávy пищеварительные
 соки
treпка вид инфузорий
(Paramecium)
trháky клыки
trilobiti трилобиты
tropické lesy тропические леса
tropický deštný les влажный
 тропический лес
troposféra тропосфера
tropy тропики
trubec трутень
třeň ножка
třetihory третичный период
třída класс
tubus тубус (в микроскопе)
tuky жиры

tundra тундра
tyčinky тычинки
tykadla рожки, антенны, усики
typy půd типы почв

U
úbor корзинка
uhlík углерод
úmoří приморье
úponky trny усики шипов
úraz травма
urbanizace урбанизация
ústní dutina ротовая полость
ústrojí органы
čichové ústrojí органы обоняния
hmatové ústrojí органы осязания
nervové ústrojí нервная система
sluchové ústrojí органы слуха
smyslové ústrojí органы чувств
ústní ústrojí ротовые органы
ústrojí chuti органы вкуса
vylučovací ústrojí органы выделения
trávicí ústrojí органы пищеварения
zrakové ústrojí органы зрения
uštknutí укус, ужаление

V
vačnatci сумчатые
vaječníky яичники
vajíčko яйцо, яйцеклетка
varlata семенник, семенная железа
vakuola вакуоль
potravní vakuola пищеварительная вакуоль
stažitelná vakuola сократительная (пульсирующая) вакуоль
velehory высокогорье
vesmír космос
vesmírné těleso космическое тело
virologie вирусология
virová onemocnění вирусное заболевание
viry вирусы
vítr ветер

vlhkost vzduchu влажность воздуха
vnější kostra наружный скелет
voda na pevnině континентальные воды
vodní nádrž водоем, водохранилище
umělá vodní nádrž искусственный водоем, водохранилище
vodní toky реки
vrásnění складчатость
vrchovina возвышенность
vrstevnice горизонталь
vřeka сумки
vůl вол
vybočení páteře искривление позвоночника
výšková kóta отметка высоты
výšková stupňovitost krajiny высотная ступенчатость территории
vyšší nervová činnost высшая нервная деятельность
výtrusnice спорангий
výtrusorodé rouško слой спороносный (*Hymenium*)
výtrusy споры
výživa питание
racionální výživa рациональное питание
vzteklina бешенство
zadeček *зоол.* брюшко
zajícovci зайцевые (*Leporidae*)
záliv залив, бухта
zaostřovací šrouby винты фокусирования
zárodek зародыш
závoj покрывало
zdravý životní styl здоровый образ жизни
zemědělství земледелие
zeměpis география
zeměpisná délka географическая долгота

Z

zeměpisná poloha географическое положение
zeměpisná síť географическая сетка
zeměpisná šířka географическая широта
zeměpisné souřadnice географические координаты
zeměpisný rovník географический экватор
zemětřesení землетрясение
zemská kůra земная кора
zemské jádro земное ядро
zemské těleso земное тело
zemský plášť земная оболочка
zemský povrch земная поверхность
zkameněliny окаменелости
zlomy изломы, сбросы
značkový klíč mapy таблица условных обозначений карты
zobák клюв
zoologická zahrada зоопарк
zornice зрачок
zrak зрение
zrcátko зеркальце
zrněnka вид зеленых водорослей (*Apathococcus*)
zuby зубы
jedové zuby ядовитые зубы
mléčné zuby молочные зубы
třenové zuby малые коренные зубы
zvětrávání выветривание, эрозия

chemické zvětrávání химическая эрозия
mechanické zvětrávání механическая эрозия
žábry жабры
žahavci стрекающие (*Cnidaria*)
mořští žahavci морские стрекающие
žaludek желудок
složený žaludek сложный желудок
svalnatý žaludek мышечный желудок
žlznatý žaludek железистый желудок
žebra ребра
žihadlo жало
žilka жилка, прожилок
žilnatina жилкование
síťnatá žilnatina сетчатое жилкование
životní prostředí окружающая среда, среда проживания
žlázy железы
jedové žlázy ядовитые железы
mléčné žlázy молочные железы
pohlavní žlázy половые железы
slizové žlázy слизистые железы
žlázy s vnějším vyměšováním железы внутренней секреции
žlázy s vnitřním vyměšováním железы внешней секреции
žloutkový váček желточный мешок

Ž

Vietnamština

- A** **Afrika** châu Phi
aglomerace sự tụ tập, sự thiên kết
alergie 1. dị ứng 2. sự ác cảm
Amerika châu Mỹ
anorganické látky vật liệu vô cơ
Asie châu Á
atlasý tập bản đồ
atmosféra 1. khí quyển 2. bầu không khí
Austrálie châu Úc, châu Đại Dương
- B** **bacilonosič** vật mang trùng
bakterie vi trùng
bažiny đầm lầy
bylina cây thuộc loài thảo
bílkoviny chất albumin
biologická rovnováha thăng bằng sinh vật
biologie sinh vật học
blizna múm nhụy
bobule quả
botanická zahrada vườn bách thảo
botanika thuộc vật học
buňka tế bào
býk bò đực
býložravec loài ăn cỏ
- C** **cestovní ruch** hoạt động du lịch
cizopasník ký sinh trùng; kẻ ăn bám
cukry đường
cytoplazma bào chất
- Č** **čas** giờ; thời gian
místní čas giờ địa phương
čelist 1. cơ thể hàm 2. càn, má
čich khứu giác
členovci chân khớp
člověk con người
člověk rozumný Người Khôn ngoan
člověk vzpřímený con người đứng thẳng
člověk zručný con người dùng tay

- D** **dědičnost** tính di truyền
dělení phép chia, việc chia
děloha tử cung, dạ con, lá mề
delta châu thổ
den ngày
doprava 1. giao thông 2. chuyên chở
drápy móng, vuốt
druh loài, loại
druhohory đại trung sinh
druhý map loại bản đồ
dřeviny cây gỗ
dušík ni-tơ
dužnina 1. thịt trái cây 2. miếng gỗ
dýchání thở
- E** **ekologie** sinh thái học
ekosystém hệ thống sinh thái
emise sự phát hành; sự phát xạ
entomologie khoa sâu bọ
epidemie dịch
eroze sự xói mòn, sự ăn mòn
etologie phong tục học
evoluce sự tiến hóa
biologická evoluce tiến hóa sinh vật học
chemická evoluce sự tiến hóa hóa học
- Evropa** châu Âu
jihovýchodní Evropa đông nam Âu
jižní Evropa nam Âu
severní Evropa bắc Âu
východní Evropa châu Âu đông
západní Evropa tây Âu
- F** **fjordy** fio, vịnh hẹp
fotosyntéza quang hợp
- G** **genetika** di truyền học
geny gen
geologické vědy khoa địa chất
glova ůla quả địa cầu
glukůla đường glucó
gravitační síla trọng lực

- H** **hlava** đầu
hlistí giun sán
hlodavci động vật gặm nhấm
hltan cuống họng
hmat 1. xúc giác 2. ngón bấm
hmyz sâu bọ, côn trùng
hmyzožravci động vật ăn sâu bọ
hnítí thổi rửa, mục nát
hnízdo tổ
hormony kích thích tố, hoóc môn
hornina đá, khoáng
hospodářství kinh tế
světové hospodářství kinh tế thế giới
houby 1. nấm 2. bọt biển
housenka 1. nhộng sâu 2. gang thối
hrud' ngực
hrudník lồng ngực
hřebínek mào (gà, chim)
hřibě ngựa con
hříva bờm (ngựa)
humus đất bùn, đất mùn
hydrosféra quyền nước
hygiena vệ sinh
- CH** **chlorofyl** chất clo-ro-fin, chất diệp lục
chloroplast lục lạp
chobot cái vòi
chobotnatci thú thuộc bộ voi; thú có vòi
choroba bệnh
chování 1. thái độ, cách đối xử
2. cách chạy, tác động
chovatelství 1. sự sinh sản 2. sự chăn nuôi
chráněná krajinná oblast phong cảnh bảo vệ
chráněné území vùng bảo vệ
chromozóm nhiễm thể, thể nhiễm sắc
chrup răng, bộ răng
chrupavka sụn
- I** **imunita** 1. sự miễn, sự được miễn
2. sự miễn dịch
infekce sự nhiễm, bệnh lây nhiễm
- J** **játra** gan
jehlice 1. kim 2. chỏm mũi nhọn
3. lá kim

- jehličnan** cây thông, cây lá kim
jezero hồ
jižní pól Nam cực
- K** **kalich** 1. ly 2. đài
kapradiny cây dương xỉ
karanténa chế độ cách ly, nơi cách ly
keře bụi cây, lùm cây
klas bóng lúa
klisna con ngựa cái
kloaka 1. rãnh nước bẩn 2. lỗ huyết
3. nòi ô uest
kloub 1. khớp xương 2. khớp nối
klobouk cái mũ
kly ngà voi, răng nanh
kmen 1. thân cây 2. bộ lạc
kobyła con ngựa cái
koloniální velmoci cường quốc thuộc địa
končetina tứ chi, chân tay
konečník ruột thẳng
kontinent lục địa
konzument người tiêu thụ, người dùng
kopyto 1. móng (ngựa) 2. khuôn giày
koruna 1. mũ vua 2. vòm cây
koryši loại tôm cua, lớp giáp sáp
mořští koryši loại tôm cua biển
kořen cơ bản, nguồn gốc, rễ cây
kosmické těleso thiên thể, thiên thạch
kost xương
kost holenní xương chày
kost lýtková xương bắp chân
kost nártní xương mu bàn chân
kost stehenní xương đùi
kost vřetenní xương quay
kost zápěstní xương cổ tay
kostní dřev tủy xương
kostra bộ xương
kraj vùng, miền
krajina 1. vùng, miền 2. phong cảnh
jezerní krajina vùng hồ
kulturní krajina vùng văn hóa
přírodní krajina phong cảnh thiên nhiên
zemědělská krajina vùng nông nghiệp

krk cổ
kroužkovci giun đốt
krunýř 1. áo giáp 2. lớp vỏ cứng
křídla cánh
kukla 1. mũ chùm cả đầu 2. con nhộng
kůže da
kvásinky nấm men
kvašení sự lên men
květ hoa, bông hoa
květenství 1. sự nở hoa 2. cụm hoa, kiểu phát hoa
kyslík dương khí, ô-xy
kytovci thuộc bộ cá voi

L **larva** con dòi, con sâu bướm
látky vật liệu, chất
lebka sọ
ledovec băng hà
ledviny thận
lesy vùng rừng, rừng
lístky lá nhỏ
listy lá, lá cây
litosféra thạch quyển
lodyha thân cây
lupa kính lúp
lusk quả đậu
lýko li-be, lớp sợi dưới vỏ cây

M **magma** 1. chất nhão 2. (địa) Macama
mapa bản đồ
mechy rêu
měchýř bông bóng
močový měchýř bóng đái
měkkýši động vật nhuyễn thể
membrána màng
měřítko tỷ lệ
měřítko ghuy tỷ lệ quả địa cầu
měřítko mapy tỷ lệ bản đồ
měřítko plánu tỷ lệ vẽ bản đồ
město thành phố
meteorologické prvky phần tử khí tượng học
mezinárodní obchod thương mại quốc tế
mezinárodní organizace tổ chức quốc tế

mícha tủy sống
mikrobi vi sinh vật
mikroskop kính hiển vi
mikroskopický preparát tiểu bản vi mô
minerály khoáng vật
mlha sương mù
mlži chỉ chung các loại sò, hến, trai
moč nước tiểu
monarcha vua quốc vương
monarchie chế độ quân chủ
monzuny gió mùa
moře biển
mozek não

náboženství tôn giáo, đạo
nadhlavník thiên đình
národ nhân dân, dân tộc
národní park công viên quốc gia
nehty móng tay
nektar 1. rượu của thần ở Ô-lanh
 2. tuyến mật
nemoc bệnh
nakažlivá nemoc bệnh lây truyền, bệnh truyền nhiễm
nerostné suroviny khoáng sản
nerosty khoáng vật
nervy thần kinh
nížina đồng bằng
noc đêm

obec làng, xã
objektiv ống kính
oblačnost sự có mây, mây mù
obojživelníci vật lưỡng thể
obratel đốt xương sống
obsah map nội dung bản đồ
oceán đại dương
odliv 1. thủy triều rút, nước xuống
 2. sự đồn đi nơi khác
ochrana sự bảo vệ
oko mắt
okres huyện, quận
organ 1. cơ quan 2. hữu cơ 3. cơ bản
organismus 1. cơ thể, sinh vật
 2. tổ chức
oříšek quả hạt dẻ
ozim lúa gieo vào mùa thu

P **paleontologie** môn cổ sinh vật
pánev 1. vùng mỏ 2. hậu 3. vòng bạc
 4. cái chảo
pasáty gió alizê
pásy vùng
tropický pás vùng nhiệt đới
páteř xương sống
pavouci nhện
pecka hột quả
pedologie thổ nhưỡng học
peří lông vũ, bộ lông chim
pestík nhụy
pevnina lục địa, đại lục
plachetka tấm vải phủ
plán 1. kế hoạch, chương trình
 2. sổ đồ
planeta Země Hành tinh trái đất
plazi động vật bò sát
plemeno nòi giống
pletivo 1. đồ đan 2. mô 3. lưới thép
plíce phổi
plísně mốc
plody 1. quả, trái 2. phai phôi
ploutve 1. vây cá 2. bánh lái
plži loài sên
pobřeží bờ biển, bờ sông
počasí thời tiết
podnebí khí hậu, thời tiết
pohoří dãy núi
pochva 1. bao, vỏ 2. âm đạo
poklesy sự hạ xuống, sự giảm
pokožka mặt da
polární den ngày về cực
polární kraje vùng thuộc về cực
polární noc đêm về cực
poledníky kinh tuyến
poloostrov bán đảo
populace 1. số dân 2. dân cư
potrava thức ăn
pouště sa mạc
povodí lưu vực sông
pračlověk người thượng cổ
pramen nguồn
preparát vật ướp để làm học cụ
prérie thảo nguyên Bắc Mỹ
president tổng thống, chủ tịch

prevence sự đề phòng
primátí địa vị, đứng đầu
producent 1. nhà sản xuất 2. sự tạo
 nên
prsten nhẫn
prsty ngón (tay, chân)
průmysl công nghiệp
chemický průmysl công nghiệp
 hóa học
potravinářský průmysl công
 nghiệp thực phẩm
textilní průmysl công nghiệp dệt
první pomoc cấp cứu
prvohory đại cổ sinh
presličky cây mộc tặc
převýkavci động vật nhai lại
příboj sóng đập
přiliv 1. thủy triều lên 2. sự dọn đến
ptáci chim chóc
pučení nảy mầm, nhú lên
půdy đất

radioaktivní látky vật liệu phóng xạ **R**
rasa chủng tộc
reflex phản xạ, sự phản chiếu
nepodmíněný reflex phản xạ
 không có điều kiện
podmíněný reflex phản xạ có điều
 kiện
region 1. vùng, miền 2. lĩnh vực
republika nước cộng hòa
rod thị tộc, giống
rohý cái tù và, sừng
rostliny thực vật
rovina đồng bằng
rovnoběžky vĩ tuyến
rovnodennost phân điểm
jarní rovnodennost phân điểm
 xuân
podzimní rovnodennost phân
 điểm thu
rozmnožování làm tăng thêm, làm
 động đảo
roztoč tíc
rozvodí 1. đường phân nước 2. lưu
 vực sông

Rusko nước Nga
rybník ao, hồ
rybolov nghề câu cá
ryby cá
rypák mồm (lợn)

Ř **řád** 1. qui tắc 2. chế độ 3. hàng, bậc, họ
řasy 1. lông mi 2. rong, rêu
řeka jezero sông – hồ
řezáky răng nanh
říše đại quốc, đế quốc

S **savci** động vật có vú
sekáči 1. thợ cắt cỏ 2. cái đục sắt
severní pól Bắc cực
sféra 1. hình cầu 2. khu vực phạm vi
sídlo kinh độ, nơi trú ngụ
sinice đường
skořápka vỏ
slinivka břišní tuyến tụy
slonovina ngà voi
sluch thính giác
slunovrat chí điểm
letní slunovrat hạ chí
zimní slunovrat đông chí
smečka đàn (chó)
sopečná činnost hoạt động của núi lửa
soustava hệ, hệ thống
srdce tim
srst lớp lông (mao)
stát nhà nước
státní hranice biên giới của nhà nước
státy nhà nước
federativní státý hợp chủng quốc
přímorské státý nhà nước miền ven biển
rozvojové státý các nước đang phát triển
spolkové státý liên bang
suverénní státý nhà nước chủ quyền
stéblo cọng róm, cọng cỏ
step thảo nguyên
stojan giá đỡ, chân, cột
stoličky răng hàm
stonek thân

stonožky con rết
stromy cây
subtropy khí hậu nhiệt đới
svaly cơ
světadíl lục địa, châu
světový trh thị trường thế giới

šelmy thú dữ
šiška quả thông
škůdci kẻ phá hoại, kẻ làm hại
šlacha gân
šlechtitelství lai tạo (cây)
špičáky răng nanh
šupiny vảy

T **tajga** rừng rậm ở Xi-bê-ri, rừng tai-ga
tele 1. xa, từ xa, 2. con nghề
tělo thân thể
tenké střevo ruột non
tkáň mô
tlení 1. nát vụn ra 2. mùn ra
tlusté střevo ruột già
tobolka quả nang
transfuzé sự tiếp máu
trilobiti bọ bà thù
tropické lesy rừng nhiệt đới
tropy vùng nhiệt đới
trubec con ong đục
řetihory kỷ đệ tam
třída 1. giai cấp 2. loại bậc
tuky 1. mỡ 2. chất béo
tundra đài nguyên
tykadla 1. sừng 2. râu, anten
absolutistický typ vlády chính thể quân chủ

U **úbor** bộ quần áo, hoa tụ
uhlík cacbon
úraz sự tai nạn
urbanizace sự thành thị hóa
ústní dutina mồm, miệng
ústrojí cơ quan
čichové ústrojí cơ quan khứu giác
hmatové ústrojí cơ quan xúc giác
nervové ústrojí cơ quan thần kinh
sluchové ústrojí cơ quan thính giác
smyslové ústrojí cơ quan giác quan

ústní ústrojí cơ quan thuộc về miệng
ústrojí chuti cơ quan thuộc về giác vị
trávicí ústrojí cơ quan tiêu hóa
zrakové ústrojí cơ quan thị giác
uštknutí (về rấn) cắn

V **vačnatci** bộ có túi
vaječníky buồng trứng
vajíčko quả trứng
varlata tinh hoàn
vakuola không bào
velehory dãy núi cao
velkoměsto thành phố lớn
vesmír vũ trụ
virologie khoa virut
viry virut
vítr gió
vodní toky dòng nước
vrchovina vùng ngược
vřes cây caluna
vůl bò thiến để kéo cày
výtrusy bào tử
výživa sự dinh dưỡng, sự nuôi ăn
vzteklina bệnh chó dại

zadeček mông, phía sau
záliv vịnh
zárodek thai, phôi
závislá území vùng phụ thuộc
závoj mạng choàng mặt
zemědělství nông nghiệp
zeměpis địa lý
zeměpisná poloha vị trí địa lý
zemětřesení sự động đất
zkameněliny hoá thạch
zlomy chỗ gãy, chỗ gấp khúc
zobák mỏ chim
zoologická zahrada vườn bách thú
zornice đồn tử, con người
zrak mắt, thị giác
zuby răng

žaludek dạ dày
žebra xương sườn
žihadlo nọc (ong)
žilka mạch máu nhỏ
životní prostředí hoàn cảnh sinh hoạt, môi trường sống
žlázy tuyến
žlučník bàng quang, bóng đái

Z

Ž

Angličtina

- A** **Afrika** Africa
akvarijní rybky aquarium fish
alergie allergy
Amerika America
anorganické látky inorganic substances
Asie Asia
atlas atlases
atmosféra atmosphere
atmosférické srážky precipitation
Austrálie Australia
Australopithecus Australopithecus
- B** **bacilonosič** germ/bacilli/bacteria carrier
bachor paunch
bakterie bacteria
hlízkové bakterie nodule bacteria
hnilobné bakterie putrefactive bacteria
choroboplodné bakterie pathogenic bacteria
půdní bakterie soil bacteria
bažiny swamps, bogs, marshlands
bezlebeční acraniates
bezobratlí invertebrates
bezodtoké oblasti endoreic areas (*areas with no run-off*)
bylina herb, plant
bílkoviny proteins
biologická rovnováha biological equilibrium, biological balance
biologie biology
biomasa biomass
biosféra biosphere
blizna stigma
bobule berry
botanická zahrada botanical gargens
botanika botany
brzlík thymus
buchanky cyclops
- buněčná řiť** anal pore
buněčná stěna cell wall, cell membrane
buněčné jádro cell nucleus, nucleolus
buňka cell
rostlinná buňka plant cell
pohlavní buňka sex-cell, gamete
pohlavní buňka samčí male gamete
pohlavní buňka samičí female gamete
býk bull
býložravec herbivore, herbivorous animal
- cestovní ruch** tourist industry, tourist traffic
- C** **cévní svazky** vascular bundles
dřevní část cévních svazků xylem
lýková část cévních svazků phloem
- cizopasník** parasite
vnější cizopasník ectoparasite
vnitřní cizopasník endoparasite
cukry sugars (*in connection with human body and diet also carbohydrates*)
cykasy cycads
cytoplazma cytoplasm
- čas** time
- místní čas** local time
- středoevropský čas** CET, Central European Time
- světový čas** world time, universal time
- časová pásma** timezones
čeleď family
čelist jaw
dolní čelist lower jaw
horní čelist upper jaw
čepec honeycomb bag

čepel listu leaf blade
češule hypanthium
čich smell
činnost ledovců action of glaciers
činnost ledu action of ice
činnost povrchově tekoucí vody
 hydraulic action, action of surface water
činnost větru action of the wind,
 aeolian process
články prstů phalanges (sg. phalanx)
členovci anthropods
člověk man, human
člověk neandertálský Homo
 neanderthalensis
člověk rozumný Homo sapiens
člověk vzpřímený Homo erectus
člověk zručný Homo habilis
čtvrtohoří Quaternary era, Post
 Tertiary period

D **datová mez** date-line,
 The International Date Line
dědičnost heredity
dělení division, separation,
 classification
buněčné dělení cell division,
 (cytokinesis)
dělení buněčného jádra division
 of the cell nucleus (caryokinesis)
nepohlavní dělení asexual
 division
příčné dělení transverse binary
 fission
dělnice worker
děloha *anat.* uterus, womb; *bot.* seed
 leaf, cotyledon
delta delta
den day
dmuť heave, swell; *dmuť vln:* wash;
dmuť moře: convulsion
drápy claws
druh species
druhoří Secondary era, Mesozoic
 period
druhy map types of maps

dřeň pith; *bot.* + *dřeň zubu:* pulp,
dřeň kosti: marrow; *bot.* flesh
dřeviny tree species, wood species
dušík nitrogen
dužnina pulp
dýchání respiration, breathing
plicní dýchání pulmonary
 respiration,
umělé dýchání artificial
 respiration, mouth-to-mouth
 resuscitation
žaberní dýchání branchial
 respiration, gill breathing

ekologické katastrofy ecological
 disasters, ecocatastrophies, **E**
 environmental disasters
ekologické problémy environmental
 problems
ekologie ecology, environmental
 science
ekosystém ecosystem, ecological
 system
prvohorní ekosystém primary
 ecosystem
přirozený ekosystém natural
 ecosystem
umělý ekosystém artificial
 ecosystem
ekotop ecotope
emise emission
entomologie entomology
epidemie epidemic
eroze erosion
etologie ethology
evoluce evolution
biologická evoluce biological
 evolution
chemická evoluce chemical
 evolution

Evropa Europe
jihovýchodní Evropa South –
 East Europe
jižní Evropa Southern Europe
severní Evropa Northern Europe
střední Evropa Central Europe

východní Evropa Eastern Europe
západní Evropa Western Europe

F **feromony** pheromones
fjordy fiords
fotosyntéza photosynthesis

G **genetika** genetics
geny genes
geologická stavba geological structure
geologické děje geological processes
vnější geologické děje exogenous geological processes
vnitřní geologické děje endogenous geological processes
geologické éry geological eras
geologické vědy geological sciences
glóbus globe
glukóza glucose, blood sugar
gravitační síla gravitation, gravitation force, gravity

H **hlava** head
hlavní poledník principle meridian
hlavonožci cephalopods
hlísti roundworms (*hlíst*: helminth, intestinal worm)
hlízy tubers
oddenkové hlízy rhizome tubers
stonkové hlízy stem tubers
hlodavci rodents, gnawing animals, gnawing mammals
hloubnice bathymetric contour
hltan pharynx
hlubokooceánský příkop deep-ocean trench
hmat touch
hmyz insect
hmyzožravci insectivores, insect-eaters
hnítí decay, putrescence, rot, decomposition
hnízdni teritorium nesting territory
hnízdno nest
hormony hormones

hornatina highlands, mountaneous country
hornina rock, mineral
matečná hornina bedrock, substratum, parent rock
přeměněná hornina metamorphic rock
usazená hornina sedimentary rock
vyvěřlá hornina intrusive / ingenuous / effusive rock
hospodářství economy
lesní hospodářství forestry, forest management
světové hospodářství world economy
vodní hospodářství water management, management of water supplies
houby fungi; mushrooms
jedlé houby edible fungi, mushrooms
jedovaté houby poisonous mushrooms
nejedlé houby inedible mushrooms
stopkovýtrusné houby Basidiomycetes, bracket fungi
vřeckovýtrusné houby Ascomycetes, sac fungi
housenka caterpillar
hrud' chest, thorax
hrudní kost sternum
hrudník rib-cage, thorax
hřebec stallion, studhorse
hřebínek crest, (a cock's) comb
hřebě foal, colt
hřiva mane
humus humus, top-soil
hydrosféra hydrosphere
hygiéna hygiene
chlorofyl chlorophyll
chloroplast chloroplast
chobot' trunk
chobotnatci proboscideans, elephants, Proboscidea

choroba disease, illness
pohlavní choroba venereal disease
chování behaviour, conduct
sexuální chování sexual behaviour
teritoriální chování territorial behaviour
chovatelství breeding
chráněná krajinná oblast protected landscape area
chráněné území protected region, reserved area
chromozóm chromosome
chrup teeth
neúplný chrup incomplete set of teeth
úplný chrup complete set of teeth
chrupavka cartilage, gristle
chvostokoci springtails

I **imise** immission
imunita immunity
infekce infection, contamination

J **jalovice** heifer
jařina spring crop, spring cereal
játra liver
jedový váček venom sac
jehlice *part of coniferous trees:* needle; *plant:* rest-harrow
jehličnan conifer, coniferous tree
jezero lake
bezodtoké jezero terminal lake
přůtočné jezero flow through lake
jícen *anat.* gullet, oesophagus; *jícen sopky:* crater
jižní pól South Pole

K **kalich** calyx
kapradiny ferns, Polypodiaceae
dnešní kapradiny today's ferns
pravěké kapradiny primeval ferns
karanténa quarantine
keře shrubs, bushes
klas spike

výtrusnicový klas spore-bearing strobilus
klisna mare
kloaka cloaca
klobouk cap, pileus
kloub joint, *k. prstu:* nuckle
kolenní kloub knee joint
kyčelní kloub hip joint
kly tusks
kmen *bot.* stem, bole, (main) trunk; *microbiol.* strain; *systemic unit in biology:* tribe
kniha psalterium, omasum
kobyła mare
kolonie buněk cell colony
končetina limb, extremity
přední končetina fore leg
zadní končetina hind leg
konečník rectum
kontinent continent
kopyto hoof
koruna *k. květu:* corolla, *k. stromu:* crown
koryši crustaceans
mořští koryši sea crustaceans
kořen *bot.* root (*k. vlasu:* bulb, *k. zubu:* fang, *k. nosu:* base)
hlavní kořen main root
postranní kořen lateral/side root
svazčitý kořen fascicular root
kosmické těleso celestial body
kost bone
kost holenní shinbone, tibia
kost loketní cuboid bone, ulna
kost lýtková calf bone, fibula
kosti nártní metatarsals (bones of the instep)
kost stehenní thigh bone, femur
kost vřetenní radius
kosti zánártní tarsals
kosti zápěstní carpals
kosti záprstní metacarpals
kostní dřev bone marrow
kostní tkáň bone tissue
kostra skeleton

kraj region
krajina landscape
jezerní krajina lake landscape
kulturní krajina cultural landscape
přírodní krajina natural landscape
sídelní krajina settled landscape
krásnoočko euglenoid, euglena, coreopsis
krasové jevy karst phenomena
krk neck, throat
kroužkovci ring worms, annelids
kruhoustí cyclostomata
kruhovitá přísavka circular haustellum, *bot.* haustorium
krunýř carapace, crust, armour, shell, case
krycí sklíčko coverslip
krystalová struktura nerostů crystal structure of minerals
křídla wings
kukla pupa, chrysalis, *k. bource morušového*: cocoon
kusadla mandibles
kůže skin
kvasinky yeast fungi
kvašení fermentation
květ flower
květ jednopohlavný unisexual / separate flower
květ oboupohlavný bisexual / monoclinous flower
květ pětičetný pentamerous flower
květ s okvětim flower with a perianth, flower with a floral envelope
květ stejnoobalný flower with a tepal
květ trojčetný ternate flower
květenství inflorescence
květní lůžko receptacle, thalamus
květní obaly floral envelopes
kyselý deště acid rains

kyslík oxygen
kytovci whales, cataceans
láčka pollen tube
larva larva, nymph
lata panicle
látky substances, matters, materials
látky organické organic substances
látky anorganické inorganic substances
lebka scull, cranium
ledovec glacier (*mořský l.*: iceberg)
horský ledovec mountain glacier
pevninský ledovec continental glacier
ledviny kidneys
lesostepi forrest-steppes
lesotundra forest-tundra
lesy forests, woodlands
jehlíčnaté lesy coniferous forests, softwoods
listnaté lesy deciduous forests, hardwoods
lesy mírného pásu temperate region forests
smíšené lesy mixed forests
letokruhy annual / growth rings, growth layers
letouni bats, wingheaded animals, chiropterans
lidské rasy human races
lichokopytníci odd-toed ungulates / mammals, hoofed mammals, perissodactyls
lístky floral leaves
kališní lístky sepals
korunní lístky petals
okvětní lístky perianth, floral envelope
listy leaves
dlanitě složené listy palmately compound leaves
jednoduché listy simple leaves
objímavé listy amplexicaul leaves
přísedlé listy sessile leaves

složené listy compound leaves
zpeřené listy pinnate leaves
lodyha stalk, stem, caulis
lodyžka cauloid
lupa magnifying glass
lupeny *of a fungus*: gills
lusk pod, legume
lýko bast, phloem

M **magma** magma
malvice pome, pomiferous fruit
mapa map
mechorosty bryophytes
mechy mosses
měchýř bladder
plynový měchýř air bladder
močový měchýř bladder
měkkýši molluscs, mollusks
membrána membrane
plazmatická membrána plasma /
 / cell membrane
měňavka amoeba
měřítka scale, standard
meteorologické prvky
 meteorological elements
mezimozek tween-brain
mícha spinal cord
mikrobi microbes, germs
mikroskop microscope
mikroskopický preparát
 microscopical preparation
 (specimen)
mimotělní trávení extracorporeal
 digestion
minerály minerals
místní poledník local meridian
mlha fog, mist
mlži clams
mnohonožky millipedes
moč urine
močová trubice urethra
močovod ureters
monzuny monsoons
moře sea
mozeček cerebellum
mozek brain

koncový mozek hind brain
střední mozek midbrain
přední mozek forebrain
mžurka third eyelid, winking /
 / nictitating membrane
nadhlavník zenith

nadledvinky adrenal / suprarenal
 glands

nadmořská výška altitude

nálevníci infusorians, Ciliata

národ nation

národní park national park

název druhový specific name

název rodový generic name

nažka achene

nehty nails

nektar nectar

nemoc disease, illness

nakažlivá nemoc contagious /
 / infectious disease

nepřežvýkavci nonruminants

nerostné suroviny mineral
 resources / deposits

nerostné zdroje mineral resources /
 / deposits

neobnovitelné nerostné zdroje
 nonrenewable mineral resources
obnovitelné nerostné zdroje
 renewable mineral resources

nerosty minerals

nervová zakončení nerve-ending

nervy nerves

nížina lowland

noc night

nožní klenba foot arch

oběh prvků v přírodě natural cycle
 of elements, biogeochemical cycle

obilka grain, crop, caryopsis

objektiv object-lens

oblačnost cloud amount, cloudiness

obojživelníci amphibians

obránné mechanismy defence
 mechanisms

obratel vertebra

obratle bederní lumbal vertebrae

N

O

- obratle hrudní** thoracic vertebrae
obratle kostrční coccygeal vertebrae
obratle krční cervical vertebrae
obratle křížové sacral vertebrae
obratlovci vertebrates
obratníky tropics (Tropic of Capricorn, Tropic of Cancer)
ocasní pera tail / caudal feathers
oceán ocean
Oceánie Oceania
oceánské dno ocean floor, ocean bottom, seabed
oční koule eye ball
oční vady eye defects, vision defects
oddenek rhizome, rootstalk
odlesňování deforestation, clearance
odliv ebb(-tide), low tide
ochrana conservation, preservation, protection, control
ochrana biologická biological control
ochrana ovzduší air protection
ochrana půd soil conservation
ochranné zbarvení protective colouration, mimicry, mimetism
oko eye
okolík umbel
okostice periosteum
okulár eyepiece
okvětí perianth, floral envelope
oplození fertilization, insemination
opylení pollination
orgán organ
organely organelle
organismus organism
jednobuněčný organismus one-celled / unicellular organism
mnohobuněčný organismus many-celled / multicellular organism
nebuněčný organismus acellular organism
půdní organismus soil organism
orgány organs
elektrické orgány electric organs
smyslové orgány organs of sense
orientace mapy orientation of a map
oříšek nut
osemení seedcase, seed coat
ostnokožci Echinodermata
ozim winter crop, winter cereal
ozonosféra ozonosphere, ozone layer
ozonová díra ozone hole
pahorkatina upland, hills, hilly country
paleontologie paleontology
pánev *geomorph.* basin; *anat.* pelvis
panožky pseudopodes
parohy antlers, horns
pasáty trade winds, trades
pásy zones, belts
mírné pásy temperate zones
podnebné pásy climatic zones
polární pásy polar zones
subtropické pásy subtropical zones
tropický pás tropical zones, tropics
páteř spine, backbone
patro *ecol.* layer; *anat.* palate
bylinné patro herb layer
keřové patro shrub layer
mechové patro moss layer
podzemní patro subsoil layer, ground sill
stromové patro tree layer
pavouci spiders
pavoukovci arachnoids
pecka stone
peckovice drupe, stone fruit
pedologie pedology, soil science
pedosféra pedosphere
pelikula pellicle
perloočko water-flea
peří feathers, feather
pestík pistil
pevnina land, continent

- placenta** placenta
plachetka ruffle (*of a fungus*); velum (*of a medusa*)
plán plan, scheme, project; layout
planeta Země planet Earth
plankton plankton
pláštěnci Urochordata
plavuně club-mosses, lycopods, Lycopodia
plazi reptiles
plemeno breed, stock, tribe
pletenec horní končetiny girdle of the upper extremity (shoulder girdle)
pletenec pánevní pelvic girdle
pletivo tissue
asimilační pletivo assimilatory tissue
dělivé pletivo meristem, formative tissue
krycí pletivo epithelial tissue
podpůrné pletivo supporting tissue
vodivé pletivo conducting tissue
základní pletivo basic tissue
zásobní pletivo storage tissue
plíce lungs
plicní vak book lung
plísně moulds
plodnice fruit body; conk
plody fruits
plody dužnaté fleshy / pulpy fruits
plody nepukavé indehiscent / non-dehiscent fruits
plody pukavé dehiscent fruits
ploštěnci flatworms
ploutve fins
ploutvonožci pinnipeds, fin-footed carnivores, seals and walruses
plůdek *zool.* fingerling; *bot.* fruitlet
plži gastropods
pobřeží coast, sea-shore, seaside
počasí weather
podhoubí mycelium, spawn
podložní sklo slide
podnebí climate
podnebné pásy climatic zones
podpovrchová voda suspended subsurface water
podříše subkingdom
pod sada downy wool, underhair
podvěsek mozkový hypophysis, pituitary
pohlavní aktivita sexual activity
pohlavní dvojtvárnost sexual dimorphism
pohoří mountains, mountain range
kerné pohoří block mountains
vrásové pohoří fold mountains
pochva sheath, *anat.* vagina, *myelinová p.:* myelin tube, *p. klíčku:* germ tube
poklesy decline, decrease, reduction, drops, collapse (e.g. soil subsidence, population decline)
pokožka epidermis
pokožka cévy *anat.* vascular endothel
rohovitá pokožka corneous epidermis
šupinatá pokožka scaly epidermis
polární den polar day
polární kraje polar regions
polární kruhy polar circles
polární noc polar night
poledníky meridians
polohopis topography
poloostrov peninsula
polopouště semi-deserts
postranní čára lateral line
potrava food, nutrition
rostlinná potrava food of plant origin
živočišná potrava food of animal origin
potravní pyramida food web
potravní řetězec food chain, trophic chain
potravní vakuola food vacuole
pouště deserts

povodí river / drainage basin, watershed
pračlověk primeval man
pramen spring, well, source
praoceán primeval ocean
prašník anther
preparát (microscopic) preparation, specimen
prérie prairie
prevence prevention
primáti primates, apes
prodloužená mícha medulla oblongata
prsten ring; coil
prsty *p. na ruce:* fingers; *p. na noze:* toes
průduch pore, stomatic cleft, stoma
první pomoc first aid
prvoci protozoa
prvohory Primary (era)
prvok protozoan, unicellular animal
přesličky horsetails
přezvýkavci ruminants
příboj surf, surge
přichytná vlákna rhizoids
příliv (flood) tide; rising tide, high tide
přírodní obal Země Earth's natural envelope (ecosphere)
přírodní památky natural monuments, nature sanctuaries
národní přírodní památky national natural monument
přírodní prostředí natural environment
přírodní rezervace nature reserve, wildlife reserve
národní přírodní rezervace national nature reserve
příštitná tělíska parathyroid glands
ptáci birds
noční ptáci night birds
ptakořitní monotremes, egg-laying mammals
pučení budding, gemmation

půdní profil soil profile
půdy soils
pylová zrna pollen grains
radioaktivní látky radioactive substances
rasa race
reflex reflex
nepodmíněný reflex inborn / / unconditioned reflex
podmíněný reflex conditioned reflex
region region, district
rod genus
rohý horns
rostliny plants
cizopasně rostliny parasitic plants
cizosprašně rostliny heterogamous plants
dvouděložné rostliny dicotyledonous plants, dicotyledons
dvoudomé rostliny dioecious plants
dvouleté rostliny biennial plants
chráněné rostliny protected plants
jednoděložné rostliny monocotyledonous plants, monocotyledons
jednodomé rostliny monoecious plants
jednoleté rostliny annual plants, therophytes
krytosemenné rostliny angiosperms
léčivé rostliny medicinal herbs, drug plants
masožravé rostliny carnivorous plants
nahosemenné rostliny gymnosperms
nižší rostliny thallophytes
samosprašně rostliny autogamous plants
semenné rostliny seed-bearing plants

víceleté rostliny perennial plants
vyšší rostliny cormobionta
výtrusné rostliny sporophytes
rourky tubes
rovina plain, flat
rovnoběžky parallels
rovnodennost equinox
jarní rovnodennost spring / vernal equinox
podzimní rovnodennost autumnal / fall equinox
rozkladač detrivore, decomposer
rozmnožování reproduction, propagation
rozmnožování cibulemi r. by bulbs
rozmnožování hlízkami r. by tubers
rozmnožování hrížením r. by layering
rozmnožování kořenovými pupeny r. by root buds
rozmnožování nepohlavní asexual r.
rozmnožování oddenky r. by rhizomes
rozmnožování pohlavní sexual reproduction
rozmnožování roubováním r. by grafting
rozmnožování řízků r. by cutting
rozmnožování šlahouny r. by runners
rozmnožování vegetativní vegetative propagation
rozsivky diatoms
roztoci acarids, mites
rozvodí water divide, water parting
rybník pond
rybníkářství pond fish farming, fishpond management
rybolov fishing
ryby fish (*pl.*)
rypák snout

Ř **řád** order
řapík petiole

řasy algae
červené řasy red algae
hnědé řasy brown algae
mnohobuněčné řasy multicellular algae
zelené řasy green algae
řeka river
řezáky incisors
říční usazeniny alluvium, fluvial deposition, (river sediments)
říše kingdom, realm
savany savannas
savci mammals
sekáči daddy longlegs
semeno *bot.* seed; *zool.* sperm
severní pól North Pole
sinice cyanobacteria, blue-green algae / bacteria
skořápka shell
vápenitá skořápka limy crust / shell
slez abomasum, the true / fourth stomach
slinivka břišní pancreas
slonovina ivory
složení půdy soil composition
sluch hearing
sluneční soustava solar system
slunovrat solstice
letní slunovrat summer solstice
zimní slunovrat winter solstice
smečka pack
smluvené značky conventional signs
smluvený čas conventional time
sopečná činnost volcanic activity
soustava system
cévní soustava vascular system (cardiovascular s.)
dýchací soustava respiratory system
kořenová soustava root system
krystalová soustava crystal system
nervová soustava nervous system
oběhová soustava circulatory system

opěrná soustava supporting system, skeleton
orgánová soustava system of organs
pohybová soustava locomotor system
rozmnožovací soustava reproductive system
řídící soustava control system
trávicí soustava digestive system
vylučovací soustava excretory system
soužití symbiosis
společenstvo community
společenstvo rostlin plant community, phytocenosis
společenstvo živočichů animal community, zoocenosis
srdce heart
srst fur
stavba těla body structure
vnější stavba těla external body structure
vnitřní stavba těla internal body structure
stéblo culm
stélka frond, thallus
step steppe
stojan stand
stolek se svorkami stage with clips
stoličky molars, grinders, back teeth
stonek stem, stalk
bylinný stonek herb stem
dřevnatý stonek xyloid / ligneous stem
podzemní stonek underground stem
zdřevnatělý stonek lignified stem
stonožky Chilopoda (centipedes)
stromy trees
struna hřbetní chorda dorsalis
strunatci chordates
středoocéánský hřbet mid-oceanic ridge
stvol scape

subtropý subtropics
sudokopytníci artiodactyles, even-hoofed mammals
svalová vlákna muscle fibres
svalové břicho muscular venter
svalové buňky muscle cells
svalové svazky muscle fascicles
svalový úpon attachment of a muscle, muscle insertion
svaly muscles
hladké svaly smooth muscles, (plain / involuntary / visceral m.)
příčně pruhované svaly striated muscles (striped / voluntary / / skeletal m.)
srdeční sval cardiac / heart muscle
světadíl continent
světové strany cardinal points, points of the compass
symbióza symbiosis
systematická jednotka systemic unit
šelmy carnivores, beasts of pray **Š**
šešule silique
šešulka silicule
šírková pásovitost krajiny latitudinal zonation of landscape
šiška cone
šišťice conelet, strobile
samčí šišťice male conelet
samičí šišťice female conelet
škůdci pests
šlacha tendon
šlechtitelství breeding
špičáky canine teeth, eyeteeth
štět s tobolkou seta with a capsule
šupiny scales
plodní šupiny *zool.* ganoid scales; *bot.* seed-bearing (fertile) scales
tajga taiga
tele calf **T**
tělní teplota body temperature
tělo body
tenké střevo small intestine
tkáň tissue

tlení decomposing, rotting, disintegration
tlusté střevo large intestine
tobolka capsule
transfuze (blood-)transfusion
trávicí dutina rozvětvená branched digestive cavity
trávicí šťávy digestive fluids
trepka slipper animalcule
trháky fangs, laniary teeth
trilobiti trilobites
trny thorns, prickles
tropické lesy tropical forests
tropický deštný les tropical rain forest
troposféra troposphere
tropy tropics
trubec drone (bee)
třeň mushroom stalk
třetihory Tertiary, Cainozoic
třída class
tubus tube
tuky fats
tundra tundra
tyčinky stamens
tykadla antennae
typy půd soil types

U
úbor calthidum
uhlík carbon
úmoří sea drainage area
úponky tendrils
úraz accident, injury
urbanizace urbanization, urban development
ústní dutina oral cavity
ústrojí organ, apparatus, system
čichové ústrojí organs of smell
hmatové ústrojí organs of touch
nervové ústrojí nervous system
sluchové ústrojí auditory system, organs of hearing
smyslové ústrojí sensory system, sense organs
ústní ústrojí mouth
ústrojí chuti organ of taste

vylučovací ústrojí excretory system, organs of excretion
trávicí ústrojí digestive system, digestive tract
zrakové ústrojí visual system, organs of sight
uštknutí snakebite

v
váčnatci marsupials
vaječníky ovaries
vajíčko egg cell, ovum; *bot.* ovule
varlata testicles
vakuola vacuole
potravní vakuola food vacuole
stažitelná vakuola contractile vacuole
velehory mountain range
vesmír universe, space, cosmos, macrocosm
vesmírné těleso celestial body
virologie virology
vírová onemocnění virus diseases, viroses
viry viruses
vítr wind
vlhkost vzduchu air humidity, air moisture
vnější kostra exoskeleton
vnitřní kostra endoskeleton
voda na pevnině continental water
vodní nádrž water basin, water-storage reservoir
umělá vodní nádrž artificial reservoir
vodní toky watercourses, streams
vrásnění folding
vratiprst outer finger
vrchovina highlands, upland
vrstevnice contour line, level line
vřečka asci
vůl bullock, ox
vybočení páteře scoliosis
výškopis altimetry
výšková kóta spot height
výšková stupňovitost krajiny vertical zonation of landscape

vyšší nervová činnost higher nervous activity
výtrusnice sporangia
výtrusorodé rouško hymenium
výtrusy spores
výživa nutrition, diet
racionální výživa rational nutrition
vzteklina rabies, hydrophobia, madness
Z zadeček abdomen
zajícovci lagomorphs, duplicitentate rodents
záliv bay, gulf
zaostřovací šrouby focussing screws
zárodek embryo
závoj veil
zdravý životní styl healthy lifestyle
zemědělství agriculture
zeměpis geography
zeměpisná délka longitude
zeměpisná poloha geographical situation
zeměpisná síť geographical grid
zeměpisná šířka latitude
zeměpisné souřadnice geographical coordinates
zeměpisný rovník terrestrial equator
zemětřesení earthquake
zemská kůra earth's crust
zemské jádro earth's nucleus
zemské těleso terrestrial body
zemský plášť mantle
zemský povrch earth's surface
zkameněliny fossils, petrifacts
zlomy breaks, faults
značkový klíč mapy map key
zobák beak, bill
zoologická zahrada Zoo, Zoo gardens
zornice pupil

zrak sight, eyesight
zrcátko mirror
zrněnka pleurococcus
zuby teeth
jedové zuby venomous fangs
mléčné zuby deciduous / primary teeth
třénové zuby premolars, bicuspidals
zvětrávání weathering
chemické zvětrávání chemical weathering
mechanické zvětrávání mechanical weathering
žábry gills, branchiae
žahavci cnidarians
mořští žahavci sea cnidarians
žaludek stomach
složený žaludek compound stomach
svalnatý žaludek muscular stomach
žlznatý žaludek glandular stomach
žebra ribs
žihadlo sting
žilka small vein, *bot.* nerve
žilnatina venation
síťnatá žilnatina netted venation
souběžná žilnatina parallel venation
životní prostředí environment
žlázy glands
jedové žlázy venom glands
mléčné žlázy milk glands
pohlavní žlázy gonads
slizové žlázy mucous glands
žlázy s vnějším vyměšováním exocrine glands
žlázy s vnitřním vyměšováním endocrine glands
žloutkový váček sac vitelline

PŘEKLADOVÝ SLOVNÍČEK
základních pojmů
učiva ZŠ

Přírodověda a přírodopis

Vydalo roku 2002 SPN – pedagogické nakladatelství, a. s.,
Bělehradská 47, Praha 2

Výtvarný redaktor Václav Hanuš

Typografie a technická redakce Marcela Jirsová

Výtiskla **SERIFA**®, s. r. o., Jinonická 80, Praha 5

Počet stran 48

57041